

A Kúria gyakorlatából

BERKES BÁLINT

Between 15 August and 15 December 2015, the Curia of Hungary rendered important decisions in respect of the following fundamental rights issues: right to human dignity and right to respect for one's reputation [Articles II and VI of the Fundamental Law], right to have access to information of public interest [Article VI, paragraph (2) of the Fundamental Law], right to freedom of peaceful assembly [Article VIII, paragraph (1) of the Fundamental Law], freedom of expression [Article IX, paragraph (1) of the Fundamental Law], freedom to conduct a business [Article XII of the Fundamental Law], prohibition of discrimination [Article XV, paragraph (2) of the Fundamental Law], parents' right to choose education for their children [Article XVI, paragraphs (1) and (2) of the Fundamental Law], the requirement of increased protection for women with regard to their state pension [Article XIX, paragraph (4) of the Fundamental Law], right to have one's affairs handled fairly by the authorities [Article XXIV, paragraph (1) of the Fundamental Law], right to a fair trial [Article XXVIII, paragraph (1) of the Fundamental Law], right to defence [Article XXVIII, paragraph (3) of the Fundamental Law] and right to seek remedy against judicial decisions [Article XXVIII, paragraph (7) of the Fundamental Law].

A Kúria ítélező tanácsai 2015. augusztus 15e és december 15e között az Alaptörvény alapvető jogokat és kötelességeket szabályozó *Szabadság és felelősség* című fejezetéhez kapcsolódóan több alapjog érvényesülését is vizsgálták, így döntéseket hoztak az emberi méltósághoz és a jó hírnévhez való jogot, a közérdekű adat megismeréséhez való jogot, a gyülekezési jogot, a véleménynyilvánítás szabadságát, a vállalkozás gyakorlásának szabadságát, a hátrányos megkülönböztetés tilalmát, a szabad iskolaválasztás jogát, a nők fokozott védelme érdekében biztosított állami nyugdíjat, a tisztességes hatósági és bírósági eljáráshoz való jogot, a védelemhez való jogot, valamint a jogorvoslathoz való jogot érintő ügyekben.

Az emberi méltósághoz és a jó hírnévhez való jog (az Alaptörvény II. és VI. cikke) tekintetében a Kúria egy személyhez fűződő jogsértés megállapítása és jogkövetkezményeinek alkalmazása iránti perben a jogerős ítéletet hatályában fenntartó ítéletet hozott.

Az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztató határozatával a másodfokú bíróság a felperes keresetét teljes egészében elutasította. Határozatának indok-

lásában rögzítette, hogy az alperes a per tárgyát képező kijelentéseket egy képviselő-testület ülésén, a perbeli város politikai közéletében polgármesterként aktív szerepet játszó, politikai közszereplőnek minősülő felperes hivatali működésével kapcsolatban tette. Az első sérelmezett kijelentéssel az alperes annak a véleményének adott hangot, hogy a felperes ülésvezetése sérti a hatályos rendelkezéseket, a felperes esküje ellenére törvényellenesen vezeti a város testületi üléseit. Az alperes valós tényekből levont, önkényesnek nem tekinthető és az észszerű gondolkodás szabályaival ellentétben nem álló következtetésen alapuló negatív értékítéletét a felperes közszereplői státuszából is következően elviselni tartozik, azzal kapcsolatban jogvédelmet megalapozottan nem igényelhet. A szélhámos jelző sem teszi az alperes kijelentését jogsértővé. Nem vitásan negatív jelentéstartalommal bír, az érintett személy hozzá nem értésére, gátlástalanságára utaló, de a közéletben a politikai ellenfelek által is használt kifejezés lekicsinylőnek, megalázónak, a felperest emberi mivoltában sértőnek nem tekinthető. A másodfokú bíróság arra is figyelemmel volt a kijelentés megítélésénél, hogy verbális jogsértésről van szó, amely esetében nem lehet eltekinteni a közlés körülményeitől, az adott vita stílusától, hangnemétől. A második sérelmezett kijelentéssel kapcsolatban arra a következtetésre jutott a másodfokú bíróság, hogy az alperes annak a meggyőződésének adott hangot, hogy a költségvetési koncepció benyújtására vonatkozó törvényi előírásoknak a felperes nem tett eleget. Ebben az esetben is a valós tényekből levont, önkényesnek, életszerűtlennek nem tekinthető következtetés a felperes hivatali működésével kapcsolatban kifejezésre juttatott negatív értékítélet, amelynek közlésével jogsértést annak ellenére nem követett el az alperes, hogy a felperes eljárását az államháztartási törvény rendelkezésébe ütközőnek nem találta az illetékes törvényszék jogerős döntése. Az alperes a felperes keresetében kifogásolt harmadik közlésében utalt a felperes elítélésére, de elhallgatta a büntetett előlethez fűződő hátrányos jogkövetkezmények alóli mentesülését. A másodfokú bíróság kifejtette, hogy a mentesítés nem utólagos ártatlanságot állapít meg, a bűncselekmény elkövetését nem teszi meg nem történtté. Annak közlése, hogy a felperes mentesült a büntetett előlethez fűződő hátrányos jogkövetkezmények alól, személyének megítélése szempontjából jelentős információt nem szolgáltatott volna, különös tekintettel arra, hogy az elítélés alapjául szolgáló cselekményekről, az előzetes mentesítés tényéről és mibenlétéről a képviselő-testület, valamint a város és környéke, közügyek iránt érdeklődő közönsége megfelelő információkkal rendelkezett.

A jogerős ítélet ellen benyújtott felülvizsgálati kérelmében a felperes előadta, hogy álláspontja szerint a szélhámos jelző sértő jellegű, azt az alperes nem helyénvalóan használta. Hivatkozott a Magyar értelmező kéziszótárban található meghatározásra, miszerint szélhámos az, aki mások félrevezetéséből erkölcsi vagy anyagi hasznot húz, vagy megbízhatatlan, nagyzó személy. Ezt nem teszi súlytalanná az sem, hogy a 33/1998. (VI. 26.) AB határozat indokolása szerint akceptálható követelmény lenne a társadalmilag is elfogadható tárgyalási stílus a nyilvános képviselő-testületi üléseken. Az a tényállítás, hogy a felperes a törvényi előírást tudatosan megszegte, arra utal, hogy az általa ismert jogszabály rendelkezéseivel szándékosan ellentétes maga-

tartást tanúsított. Ezzel a sérelmezett kijelentés azt a látszatot keltette, hogy az alperes kellően tájékozott az adott ügyben, és ennek alapján állította a felperes szándékosan törvényt sértő magatartását. A felperes véleménye szerint a jogerős ítélet figyelmen kívül hagyta az Alaptörvény II. és VI. cikkében foglaltakat. A felperes jó hírre védelmének szükségességét alátámasztja az a tény is, hogy a 2014. évi önkormányzati választásokon ismét polgármesterré választották.

A Kúria a felperes felülvizsgálati kérelmét alaptalannak találta. Ítéletének indoklásában rámutatott arra, hogy a perbeli esetben sem valótlan tényállítás, sem a valós tények hamis színben való feltüntetése nem állapítható meg. A jogerős ítélet helyesen foglalt állást akkor is, amikor megállapította, hogy a sérelmezett nyilatkozatok indokolatlanul bántó, lealázó, lekicsinylő kifejezéseket nem tartalmaznak. A közöltek emberi mivoltában nem alázták meg a felperest, így a kijelentéseket ezen okból sem sérelmezheti. Az első két közlés esetében egyértelműen megállapítható, hogy a képviselő-testületi ülésen a hivatalos feladatok ellátása körében, az eljárások levezetésének, illetve az eljárási szabályok alkalmazásának kérdésében kibontakozott vitában nyilvánult meg az alperes. Közéleti vitában pedig a polgármester felperesre vonatkozó, az alperes álláspontját megfogalmazó véleményt tartalmazó kijelentések tekintetében a közszereplőnek az átlagembernél magasabb a tűrési kötelezettsége, így tehát helytállóan jutott arra a következőzésre a másodfokú bíróság, hogy jogsértés megállapításának e körben nincsen helye. A harmadik közlés tekintetében a Kúria Pfv.IV.20.582/2015/4. számú határozatában már kifejtette, hogy önmagában az a körülmény, hogy a mentesítés, illetve mentesülés tényét nem közlik, nem kelt hamis látszatot. A bíróság a felperest aktív közéleti szereplőként, polgármesterként hivatali visszaélés és felbujtóként elkövetett sikkasztás büntette miatt ítélte el jogerősen, és egyúttal előzetes mentesítésben részesítette. Az előzetes mentesítés indoka a határozat szerint a vélt közérdek által motivált elkövetés volt, ami nem érinti a vádlott büntetőjogi felelősségének megállapítását. Mindezek alapján a jogerős ítélet helytállóan foglalt állást abban a kérdésben, hogy az a körülmény, hogy az előzetes mentesítésről az alperes nem számolt be, az adott közéleti vita esetében nem jelent jogsértést a felperes számára (a Kúria Pfv.IV.21.304/2015/7. számú ítélete).

A közérdekű adat megismeréséhez való joggal [az Alaptörvény VI. cikkének (2) bekezdése] a Kúria egy közérdekű adat kiadása iránt indított perben foglalkozott.

Az elsőfokú bíróság részítéletében kötelezte az alperest, hogy adja ki a perbeli államtitkár egyes külföldi kiküldetéseivel kapcsolatban a következő adatokat: az államtitkár mely feladatainak végrehajtása érdekében volt szükség az utazásra; mely szállodákban szállt meg a delegációja; továbbá utazásonként és szállodánkénti bontásban milyen szállásköltségek merültek fel. Az elsőfokú bíróság ítéletének indoklása értelmében a kiadni kért adatok közérdekű adatnak minősülnek, figyelemmel arra, hogy az alperes közpénzekkel gazdálkodó szervezet és a közpénzekkel a nyilvánosság előtt is elszámolni tartozik. A szállodák pontos megnevezése kapcsán az elsőfokú bíróság kifejtette, hogy a jogszabályokat az Alaptörvény 28. cikke alapján kell értelmezni,

ezért szükséges a szállodák nevének megismerése, csak így ellenőrizhető, hogy milyen szállásra és milyen szolgáltatásra fizették ki a közpénzeket. A szolgáltatások pontos tárgyának ismerete nélkül önmagában a díj összege nem alkalmas annak eldöntésére, hogy indokolt volna a közpénz elköltése. Figyelembe kell venni ugyanis azt, hogy az egyes szállodák még akár azonos besorolás mellett is különböző árakon különböző szolgáltatásokat kínálnak.

Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság részítéletét helybenhagyta. Határozatának indokolásában kifejtette, hogy a közérdekű adat fogalma alá nem csupán a közfeladatot ellátó szerv vagy személy kezelésében lévő, és a tevékenységére vonatkozó információ vagy ismeret, hanem a közfeladatának ellátásával összefüggésben keletkezett, a személyes adat fogalma alá nem eső, bármilyen módon vagy formában rögzített információ vagy ismeret is tartozik. Ebből következően nemcsak a közpénz felhasználására vonatkozó konkrét, tényszerű adatok tartoznak a közérdekű adat körébe, hanem minden olyan kapcsolódó információ is, amely a közéleti tevékenységgel összefüggésbe hozható. A szállodák elnevezésével kapcsolatban a jogerős ítélet utalt arra is, hogy az alperes csak hivatkozott arra, de nem bizonyította, hogy nemzetbiztonsági érdekből nem kerülhet sor a szállodák megnevezésére. Egyetértett a jogerős részítélet az elsőfokú bírósággal abban, hogy a szállodák elnevezése közérdekű adatnak minősül és egyetértett azzal is, hogy ebben a körben a felperes önkéntes választ sem a perben, sem azt megelőzően nem kapott.

Az alperes felülvizsgálati kérelme folytán eljáró Kúria a jogerős részítéletet hatályában fenntartotta. A Kúria álláspontja szerint az alperes által a megtagadás indokaként felhozott okok ténylegesen nem indokolták az adat kiadásának megtagadását. A felperes adatigénylése szempontjából teljességgel közömbös az, hogy egyébként az állami szervek gazdálkodását az Állami Számvevőszék az Alaptörvény, illetve a rá vonatkozó külön törvény alapján elvégzi. Helyesen állapították meg az eljáró bíróságok azt, hogy a közérdekű adatigénylés motivációja, indoka a kérelem teljesíthetősége szempontjából a következetes bírói gyakorlat értelmében teljességgel közömbös. A nem vitatottan közfeladatot ellátó alperesi állami szerv működésére, gazdálkodására vonatkozó minden olyan adat közérdekű adatnak minősül, amely nem személyes adat. A Kúria álláspontja szerint a szállodák elnevezése, amelyekben az alperest vezető államtitkár megszállt, nem minősül személyes adatnak. A felülvizsgálati kérelmében az alperes nem utalt arra, hogy minősített adatról lenne szó, így az adat kiadásának ez sem lehet akadálya. Helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság azt, hogy adott esetben a szálloda pontos meghatározása alapja lehet annak, hogy valaki véleményt alkosson arról, hogy az elérhető szolgáltatások pontos árának ismeretében az alperes a gazdálkodásnak mennyiben választotta optimális módját. Az adat közérdekű jellegét nem érinti az sem, hogy az eredetileg közpénzből kifizetett szállásköltséget utóbb az államtitkár az alperes részére megtérítette vagy sem (a Kúria Pfv.IV.20.834/2015/6. számú részítélete).

A gyülekezési jog [az Alaptörvény VIII. cikkének (1) bekezdése] tárgyában a Kúria egy közigazgatási és munkaügyi bírósági végzést megsemmisítő AB határozat esetén követendő nemperes eljárás során hozott végzésében tett megállapításokat.

A Kúria határozatának indokolásában rámutatott arra, hogy az Alkotmánybíróság azért semmisített meg egy gyülekezési joggal összefüggő bírósági határozatot, mert a bíróság a hatáskör hiányát megállapító rendőrhatalósági határozat jogszerűségét és megalapozottságát érdemben nem vizsgálta. Jelen ügyben a bíróság az egy évre bejelentett rendezvény jogszerűségét mint a jogalkalmazói eljárásban felmerülő akkut problémát vizsgálta, és úgy ítélte meg, hogy a rendezvény szervezésének jogszerűségét nem lehet egy évre előre eldönteni. Jelen ügyben az illetékes közigazgatási és munkaügyi bíróság végzése észszerűségi szempont, a józan ész alapján történő értelmezés alapján jutott arra a következtetésre, hogy a kérelmező által a gyülekezési jog gyakorlása vonatkozásában a rendezvény tervezett időpontjához képest egy évvel korábban megtett bejelentés lehetetlenre irányul, ilyen időtávban a leggondosabb vizsgálat ellenére sem lehet észszerűen megállapítani, hogy a rendezvény a gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény (Gytv.) alapján megtartható-e. A közigazgatási és munkaügyi bíróság végzésében azt is megállapította, hogy nincs akadálya annak, hogy észszerű időben a kérelmező ismételten benyújtsa a kérelmét. Az észszerű időben ismételten benyújtott kérelem elutasítása esetén nyilvánvaló, hogy a kérelmező – annak tartalmára tekintettel is – érdemi jogorvoslattal élhetett volna. A Kúria végezetül leszögezte, hogy a kérelmező jogsérelmének jelenlegi utólagos orvoslására, azaz a bejelentett gyülekezés esetleges megtartására nincs lehetőség; a közigazgatási és munkaügyi bíróság végzését megsemmisítő AB határozat – mint ahogy az tartalmazza is – mintegy erkölcsi jóvátételt nyújtott az indítványozóknak. A Kúria ezért megállapította, hogy az Alkotmánybíróság határozatából következően új eljárásra utasítsanak és új határozat meghozatalának nincs helye (a Kúria Kpkf.IV.37.731/2015/2. számú végzése).

A véleménynyilvánítás szabadsága [az Alaptörvény IX. cikkének (1) bekezdése] vonatkozásában a Kúria egy személyiségi jog megsértése miatt indult perben a jogerős ítéletet hatályában fenntartó ítéletet hozott.

A Kúria határozatának indokolásában hivatkozott az állandó bírói gyakorlatra, amely az általános személyiségi jogi perekben is alkalmazza a Legfelsőbb Bíróság által eredetileg a sajtóhelyreigazítási eljárásra kidolgozott kollégiumi állásfoglalásokban rögzített vizsgálati szempontokat. Ennek megfelelően a PK 12. számú állásfoglalás II. pontja értelmében a kifogásolt közléseket, kifejezéseket nem formális megjelenésük, hanem valós tartalmuk szerint kell megítélni. A közlemény egymással összetartozó részeit összefüggésükben kell értékelni és az értékelésnél tekintettel kell lenni a társadalmilag kialakult közfelfogásra is. A jogosult személyének megítélése szempontjából közömbös részletek, lényegtelen pontatlanságok nem adnak alapot jogsértés megállapítására. Véleménynyilvánítás, értékelés, bírálat, valamint a társadalmi, gazdasági, politikai, tudományos vagy művészeti vita önmagában ugyancsak nem lehet jogsértés megállapításának alapja.

A szabad véleménynyilvánításhoz való jog tartalmára, terjedelmére nézve részletes okfejtést tartalmaz a 36/1994. (VI. 24.) AB határozat indokolása. Ennek értelmében a szabad véleménynyilvánításhoz való jog olyan kiemelt fontosságú alkotmányos alapjog, amely csak kivételesen indokolt esetben korlátozható. Az Alkotmány, illetve az Alaptörvény magát a véleménynyilvánítás lehetőségét védi, és nem a kifejtett vélemény tartalmára vonatkozik a szabad véleménynyilvánítás alkotmányos alapjoga. Ez egyben azt is jelenti, hogy amennyiben a bíróság egyegy kitévelt véleményként értékeli, nem vizsgálhatja annak érték- és valóságtartalmát, mert az nem a feladata. Az Alaptörvény a véleménynyilvánítási szabadság megfogalmazásánál nem tesz kifejezett különbséget tényközlés és értékítélet között. A véleménynyilvánítási szabadság alapvető célja annak a lehetőségnek a biztosítása, hogy az egyén mások véleményét formálja, meggyőzzön másokat saját álláspontjáról. A véleménynyilvánítás szabadsága ezért általában mindenféle közlés szabadságát magában foglalja, mégpedig függetlenül a közlés módjától és értékétől, erkölcsi minőségétől és többnyire valóságtartalmától is. Önmagában valamely tény közlése is véleménynek minősülhet, hiszen magának a közlésnek a körülményei is tükrözhetnek véleményt, azaz a véleménynyilvánítás alkotmányos alapjoga nem korlátozódik csupán az értékítéletekre. Az Alkotmánybíróság szerint ugyanakkor indokolt különbséget tenni a véleménynyilvánítási szabadság határainak megvonásánál értékítélet és tényállítás között. Az értékítéletre, az egyén személyes véleményére a véleménynyilvánítási szabadság minden esetben kiterjed, függetlenül attól, hogy az értékes vagy értéktelen, igaz vagy hamis, érzelmen vagy észérveken alapul. A véleménynyilvánítás szabadsága nem ilyen feltétlen a tényállítások tekintetében. A véleménynyilvánítás szabadsága nem terjed ki a becsületsértésre alkalmas valótlan tények közlésére akkor, ha a nyilatkozó személy kifejezetten tudatában van a közlés valótlanságának, vagy foglalkozása, hivatása gyakorlásának szabályai szerint elvárható lett volna tőle a tények valóságtartalmának vizsgálata, de a véleménynyilvánítási alapjog felelős gyakorlásából eredő gondosságot elmulasztotta. A véleménynyilvánítás szabadsága csak a bírálat, jellemzés nézetszabadságát jelenti, de az alkotmányos védelem nem terjed ki a tények meghamisítására. Ezen alapelvek alapján kell elvégeznie a bíróságoknak a konkrét vizsgálatot.

A Kúria véleménye szerint helyesen állapították meg az eljáró bíróságok, hogy a bírói gyakorlat következetes és egyértelmű abban, hogy a személyiségi jogi per a jogrendszerben elfoglalt helyénél, szerepénél fogva nem szolgálhat bármely más szakterületre tartozó jogvita eldöntésére, de még véleményezésére sem. Bármely más jogterületre tartozó szakmai jogi viták tehát nem dönthetők el személyiségi jogi per keretében. Abban is valóban következetes és egyértelmű a bírói gyakorlat, hogy a szakértői vélemények tartalmát illetően személyiségi jogsértés csak akkor állapítható meg, ha a kibocsátott vélemény túllép a konkrét megbízás, illetve az alkotmányosan megengedett véleménynyilvánítás keretein, vagy a kifejtett vélemény kifejezőmódjában indokolatlanul bántó, sértő vagy megalázó, illetve nyilvánvalóan ellentétes a véleményalkotás elemi szabályaival.

Ezeket az alapelveket, illetve a következetes bírói gyakorlatot az eljáró bíróságok a jelen ügyben is helyesen alkalmazták. Nem találta megalapozottnak a Kúria az indoklási kötelezettség elmulasztására vonatkozó felperesi hivatkozást. Az elsőfokú bíróság tételesen felsorolta a kifogásolt kitételeket, tételesen ismertette ezzel kapcsolatban a felperes álláspontját, és ennek ismeretében, ezt figyelembe véve hozta meg határozatát. A korábbiak szerint nem volt az eljáró bíróságok feladata az, hogy szakmai kérdésekben állást foglaljanak, például abban a kérdésben, hogy a felperes által vezetett cég adósságkezelése mennyiben volt hatékony vagy sem, mennyiben minősült indokoltnak különböző kérdésekben alvállalkozó igénybevétele. Helyesen foglalt állást a jogerős ítélet abban a kérdésben is, hogy az átvilágítást végző megbízott cég által készített vélemény tartalmát illetően szakmai előkészítő anyagnak, költséghatékonyági vizsgálatnak minősült, amely szükségszerűen kiterjedt a vizsgált cég vezetésének munkájára is. Az átvilágítást végző cég anyaga egyértelműen véleménynek tekinthető, amely szükségszerűen tartalmazott bizonyos ténymegállapításokat is, de a korábban kifejtettek szerint ezzel együtt is a szabad véleménynyilvánítás keretei között maradt (a Kúria Pfv.IV.21.218/2015/3. számú ítélete).

A vállalkozás gyakorlásának szabadságával (az Alaptörvény XII. cikke) a Kúria egy kártalanítási perben foglalkozott.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasító ítélete indoklásában kifejtette, hogy a közjognak a jogalkotó részére immunitást biztosító szabályai alapján egy jogszabály hatálybalépésével bekövetkezett károsodás nem hoz létre kötelmi jogviszonyt a jogalkotó és a károsult között, nincs továbbá olyan jogszabály sem, amely a kártalanítási igényre vonatkozna. Az alapvető jogok biztosának a mulasztás hivatalbóli megállapítására irányuló eljárás lefolytatásával kapcsolatos indítványát az Alkotmánybíróság nem tartotta megalapozottnak. Az Alkotmánybíróság határozatához az egyik alkotmánybíró által írt különvéleményből az elsőfokú bíróság azt a következtetést vonta le, hogy a különvélemény is alátámasztja, hogy a kártalanítás ténye, módja és tartalma tekintetében további jogszabályra van szükség ahhoz, hogy a felperes az állammal szemben kárigényt érvényesíthessen. Az elsőfokú ítélet indoklása szerint a módosító törvény megalkotásával a felperes és az alperes között polgári jogi jogviszony nem keletkezett.

A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. A jogerős ítélet indoklásában a másodfokú bíróság kiemelte, hogy a felperes károkozó magatartásnak egy törvény megalkotását és elfogadását tekintette, a jogalkotásra azonban a közjog szabályai az irányadók, amelyek jelenleg immunitást biztosítanak a jogalkotó számára. A jogszabály hatálybalépésével esetlegesen bekövetkező károsodás nem keletkeztet kötelmi jogviszonyt a jogalkotó és a károsult között, erre vonatkozó jogszabályi rendelkezés hiányában a sérelem jóvátételére a polgári jogi kárfelelősség szabályai nem alkalmazhatók. A kártalanításra csak jogszabály kifejezett rendelkezése esetén van lehetőség, a jogszabály megalkotása pedig a törvényhozóra tartozik.

A jogerős ítélet ellen a felperes felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő, melyben többek között előadta, hogy az Alaptörvény B) cikkében rögzített alkotmányos elv tiltja, hogy a törvényhozó kártalanítás nélkül megszüntessen saját maga által létrehozott, az egyének számára előnyös jogi helyzeteket. Hivatkozott a 26/2013. (X. 4.) AB határozathoz fűzött alkotmánybírói különvéleményre, mely szerint ügye kapcsán sérült a szabadon választott foglalkozás gyakorlásának, illetőleg az Alaptörvény XII. cikkében biztosított vállalkozás gyakorlásának szabadsága. Véleménye szerint nincs jogi akadálya annak, hogy egyedi esetben konkrét vizsgálat tárgyává tegye a bíróság a kártalanítás kérdését, amelynek szükségességére az Alkotmánybíróság határozata is utal. Előadta, hogy jogszabály hiányában nincs más eszköze, minthogy kárigényét bírósági úton érvényesítse. Ezt figyelembe véve, továbbá tekintettel arra, hogy a peres felek között a jogviszony fennáll, mivel a tevékenysége végzéséhez szükséges engedélyeket az alperes, illetőleg az általa létrehozott szervezetek adják ki, a kereset elutasítása a jogát sértette.

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartó ítéletének indoklásában kifejtette, hogy a felperes kártérítés iránti keresete azon alapult, hogy károsodása egy jogszabály megalkotása és hatálybalépése folytán következett be. A másodfokú bíróság a jogerős ítélet indoklásában helyesen utalt arra, hogy a jogalkotásra mint az általános és absztrakt szabályok létrehozására irányuló tevékenységre nem alkalmazhatók a polgári jogi kárfelelősség szabályai, és önmagában a jogszabály hatálybalépésével esetleg bekövetkezett károsodás nem keletkeztet a jogalkotó és a károsult között polgári jogi jogviszonyt. Egy korábban szerzett engedély alapján jogszerűen végzett tevékenység jogszabály által történő megszüntetése nem vitásan vagyoni hátrányokat okozhat, és jogos igény lehet az engedélyek jogosultjainak kártalanítása. A 26/2013. (X. 4.) AB határozat is tartalmazza, hogy a kártalanítás biztosítása a jogállamiságból eredő elvárás. Azt azonban az alkotmánybírói határozathoz fűzött alkotmánybírói különvélemény is tartalmazza, hogy a kártalanítás módja és tartalma a törvényhozóra tartozik, ilyen jogszabály megalkotására viszont nem került sor. A fentieket figyelembe véve a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott jogszabálysértések nélkül utasította el a keresetet, mert az alperes marasztalására a kártalanításra vonatkozó külön jogszabály, valamint a jogalkotással okozott kár megtérítésének a régi és az új polgári törvénykönyvbeli szabályozása hiányában nem volt lehetőség. A jogalkotással összefüggő kár megtérítésére a korábbi bírói gyakorlatban is csak a jogalkotó által egyedi ügyben, nem normatív tartalommal rendelkező, diszfunkcionális jogalkotás megállapítására alapot adó döntés adott lehetőséget, ez azonban az adott esetben nem volt megállapítható (a Kúria Pfv.III.20.892/2015/4. számú ítélete).

A hátrányos megkülönböztetés tilalmának [az Alaptörvény XV. cikkének (2) bekezdése] vizsgálata egy, a Kúria Önkormányzati Tanácsa előtt folyamatban volt szociális ellátást érintő ügyben merült fel.

A Kúria Önkormányzati Tanácsa határozatának indoklásában rögzítette, hogy az indítványozó hivatkozott az Alaptörvény XV. cikkének (2) bekezdésére is, amely

szerint Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja. A Kúria Köf.5.003/2015/4. számú határozatában már rámutatott, hogy az emberi jogokat védő nemzetközi és hazai fórumok közel azonos módszereket alkalmaznak a diszkrimináció megítélése kapcsán. Ezek szerint, ha nem az alapjogokat érintő megkülönböztetésről van szó, akkor a megkülönböztetés elfogadható, ha legitim cél érdekében, egymással összehasonlítható helyzetben lévő jogalanyok között, észszerű indok alapján történik a különbségtétel. Más és szigorúbb a diszkrimináció megítélése, ha az alapjogokat érint. Ebben az esetben az alapjogkorlátozás szükségességárányossági tesztje az irányadó. Ezen túlmenően a faji, etnikai alapon történő hátrányos megkülönböztetés megállapítására és annak megszüntetésére, illetve adott esetben szankcionálására egyes jogrendszerekben sor kerül már akkor is, ha az egyének közötti megkülönböztetés alapja valamilyen gyanús indok. Jelen ügyben a megkülönböztetés a szociális juttatásokhoz való hozzáféréshez kapcsolódik. Ha a hozzáférés korlátozása nem szociális szempontokat tükröz, akkor alappal vethető fel, hogy a szabályozásnak nincs legitim célja.

A Kúria Önkormányzati Tanácsa megállapította, hogy törvénytörő az az önkormányzati szabályozás, amely a szociális támogatásokhoz való hozzáférést ellehetetleníti a más önkormányzat által elköltözés céljából nyújtott pénzbeli térítési díjban részesülők számára. A Kúria Önkormányzati Tanácsa a törvénytörő önkormányzati rendeletet ezért megsemmisítette (a Kúria Köf.I.5.017/2015/3. számú határozata).

A szabad iskolaválasztás joga [az Alaptörvény XVI. cikkének (1) és (2) bekezdése] kapcsán a Kúria egy átiratkozási ügyben hozott közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt indított perben tett megállapításokat.

Az ügyben a felperes a gyermekét érintő átiratkozási kérelmet elutasító közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálatát kérte. Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasító ítéletében kifejtette, hogy az átiratkozási kérelemről az elsőfokú hatóság az anyagi és eljárási jogszabályoknak megfelelő rendben döntött. A hatóságok azt tartották legnagyobb súllyal figyelembe veendő körülménynek, hogy a felperes által választott iskola egy másik településen található, míg a gyermek lakóhelyével egyező helységben több olyan általános iskola is rendelkezésre áll, ahová a gyermek beíratható lenne. A hatóságok nem vitásan mérlegelték a beiratkozási lehetőséget, ennek során a lakóhelytől eltérő helyen való elhelyezkedés mérlegelése, a megközelítési probléma olyan hangsúlyos körülmény volt, amelyet joggal vett figyelembe a döntést hozó a kérelem elbírálásakor. Minderre tekintettel az elsőfokú bíróság az alperesi határozatot sem eljárási, sem anyagi jogi tekintetben nem értékelte jogsértőnek.

Az elsőfokú bíróság jogerős ítélete ellen a felperes felülvizsgálati kérelmet nyújtott be, melyet a Kúria megalapozatlannak talált. A Kúria megállapította, hogy a felperes tévesen értelmezte a vonatkozó miniszteri rendelet rendelkezéseit, amely a felvétel szempontjait a kötelező felvételt biztosító iskola vonatkozásában előírta ugyan, de nem

tette kötelezővé a döntést hozó számára, hogy minden szabad férőhelyet betöltsön. Ebben a kérdésben az igazgatónak diszkrecionális jogköre van, szabadon mérlegelheti, hogy a vezetésére bízott iskolában a körzetes tanulókon túl még milyen további létszámnövekedés mellett biztosítható a körzetes gyerekek elvárt színvonalú oktatása. A felperes által felhozott – a Kúria által sem vitatott – szabad iskolaválasztási jog éppen ezért nem jelent korlátlan választási lehetőséget, a körzetes iskolát kivéve nem teremt alanyi jogot egy meghatározott iskolába való felvételre. Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy nem sérültek az Alaptörvény vonatkozó rendelkezései.

A Kúria szerint nem volt megalapozott az a felperesi állítás sem, hogy a hatóság nem foglalkozott a szegregáció lehetőségével, mivel a két iskola adottságait egybevetette, és választ adott a felperes szegregációra vonatkozó felvetésére is, utalt a lakóhely szerinti iskolának az eredményesebb oktatásnevelés érdekében tett erőfeszítéseire, eredményeire. E körben megjegyezte a Kúria, hogy az a tény, miszerint a felperes gyermeke más, szintén cigány származású gyermekkel együtt éppen a lakhelyük elhelyezkedése folytán egyazon iskolai körzetbe tartozik, és ezáltal az iskola tanulóinak többsége cigány származású, nem meríti ki a szegregáció fogalmát. A felperes az egyenlő bánásmód követelményébe ütköző magatartás miatt az Egyenlő Bánásmód Hatóságnál eljárást nem kezdeményezett, a jelen ügyben a hatósági eljárásban ilyen kifogást nem is tett, e kérdés ott fel sem merült, míg a bírósági eljárásban e körben bizonyítást nem kért, így állítását nem igazolta (a Kúria Kfv.II.37.414/2015/8. számú ítélete).

A nők fokozott védelme érdekében biztosított állami nyugdíj [az Alaptörvény XIX. cikkének (4) bekezdése] kérdésével a Kúria két ügyben foglalkozott.

Az első ügyben a felperes az elhunyt házastársa jogán megállapított özvegyi nyugdíj felélédeése címén a reá irányadó öregségi nyugdíjkorhatár betöltésére hivatkozva özvegyi nyugdíj megállapítását kérte. Az első- és másodfokú társadalombiztosítási szerv a felperes e kérelmét elutasította, ezért a felperes keresettel fordult az illetékes közigazgatási és munkaügyi bírósághoz. A felperes a keresetét elutasító jogerős ítélet ellen felülvizsgálati kérelemmel élt, melyben az Alaptörvény XIX. cikke (4) bekezdésének és XV. cikke (2) bekezdésének felhívásával többek között arra hivatkozott, hogy az özvegyek között törvényesen nem tehető különbség. A téves jogértelmezés hátrányos megkülönböztetését eredményezte, mivel kedvezőtlenebb helyzetbe került, mint azok a személyek, akik rövidebb ideig voltak özvegyek. A hátrányos megkülönböztetés alapja egyéb helyzete, özvegyisége hosszabb időtartama; a méltánytalan és alaptörvényellenes megkülönböztetés azzal kerülhető el, ha igénye nem az általános, hanem a speciális szabályokból, azaz a nők 40 év utáni nyugdíjjogosultságából kiindulva kerül elbírálásra. A speciális szabály alkalmazásával egyéni érdeke és a törvényesség szempontja anélkül érvényesülne, hogy a közjó, az erkölcs és a jog sérelmet szenvedne.

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet nem találta alaposnak. Határozatának indoklása szerint az özvegyi nyugdíj felélédeésének egyik feltételét szabályozó törvényi rendelkezést az eljáró bíróság helyesen értelmezte, annak alkalmazásától sem az Alaptörvény XIX. cikkének a nők fokozott védelmét előíró (4) bekezdése, sem a XV. cikk (2) bekez-

dése, az alapvető jogok alaptörvénysértő megkülönböztetés nélküli biztosítását előíró rendelkezés alapján nem tekinthetett el (a Kúria Mfv.III.10.272/2015/4. számú ítélete).

A második ügyben a Kúria a Nemzeti Választási Bizottság aláírásgyűjtő ív hitelesítését megtagadó határozatának felülvizsgálata és helybenhagyása során az eredményes alkotmányjogi panasz alapján meghozott 28/2015. (IX. 24.) AB határozatra támaszkodva kifejtette, hogy az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XIX. cikke (4) bekezdésének második fordulatát értelmezve megállapította, hogy a nőknek az Alaptörvényben biztosított joguk van a pozitív elbánásra, így az állami nyugellátás feltételrendszerében a nők számára biztosított kedvezmények tárgyában tartott eredményes népszavazás mind a XV. cikk (5) bekezdése, mind a XIX. cikk (4) bekezdése második mondata érvényesülése elé gátat emelne, azt lényegében kiüresítené (a Kúria Knk. IV.37.989/2015/2. számú végzése).

A tisztességes hatósági eljáráshoz való jog [az Alaptörvény XXIV. cikkének (1) bekezdése] tekintetében a Kúria három ügyben tett fontos megállapításokat.

Az első és a második ügyben a Kúria kimondta, hogy a tisztességes hatósági ügyintézéshez való jog megköveteli, hogy az ügyfél gyakorolhassa ügymegismerési és ügy-előbbreviteli jogosultságait. Erre akkor van lehetősége, amennyiben tudomást szerez a hatósági eljárás megindításáról. A Kúria 1/2011. (V. 9.) KK véleményének 2. pontjában foglaltak szerint eljárási jogszabálysértés miatt csak akkor van helye hatályon kívül helyezésnek, ha az eljárási jogszabálysértés a döntés érdemére is kihatott. Az eljárási szabályok megsértése tehát önmagában nem elegendő ahhoz, hogy az a hatósági eljárás megisméltetéséhez vezessen. Vizsgálni kell az érdemi döntésre és a hatósági eljárás egészére gyakorolt hatását. Amennyiben az eljárási jogsértés az ügyféli jogok gyakorlásának szükségtelen és aránytalan korlátozása révén súlyos, az érdemi döntés tartalmát is befolyásolja, úgy az az eljárás egészét teszi jogsértővé, másképpen megfogalmazva sérti a tisztességes hatósági eljáráshoz való jogot. Amennyiben tehát az eljárás hivatalbóli megindításáról szóló értesítés elmaradása megfosztotta az ügyfelet olyan hatósági eljárási cselekmények ismeretétől, az azokban való részvételtől, olyan nyilatkozatok, bizonyítási indítványok megtételétől, amelyek ismeretében az elsőfokú hatóság érdemben másképpen döntött volna, úgy a hatóság értesítési mulasztása az ügyféli jogok gyakorlásának korlátozása miatt jogsértést eredményez.

A Kúria hivatkozott jogegységesítést szolgáló véleményében mindezt úgy fogalmazta meg, hogy az elsőfokú eljárásban az ügyfeleket megillető jogok és az ezek megsértése miatt igénybe vehető jogorvoslati jog nem azonos jogosultságok. Az ügyfelek bevonása nélkül lefolytatott elsőfokú eljárást önmagában nem teszi jogszerűvé az előterjesztett fellebbezés. Az ügy tárgyához szorosan kapcsolódó és az ügy érdeméhez tartozó ügyféli jogosultságok figyelembevételére, az eljárásban való részvételre vonatkozó eljárási szabályok megsértése a másodfokú eljárásban az ügy érdemére kiható eljárási szabálysértéshez vezethetnek. A Legfelsőbb Bíróság kúriai gyakorlatban is követett álláspontja szerint e szabálysértéseknek az ügy érdemére kiható jellegét, a másodfokú eljárásban való figyelmen kívül hagyását a felperesnek kell állítania, és

megfelelő módon bizonyítania. Mindebből következőleg a hatóság mulasztásának megállapításához nem elegendő annak pusztá rögzítése, hogy az alperes elsőfokú hatósága nem tett eleget hivatalból indult eljárásban az őt terhelő kötelezettségnek. Meg kell jelölni a megsértett eljárási jogokat, igazolni kell a jogsértésnek az ügy érdemére kiható jellegét, és mindezt megfelelő módon bizonyítani is kell. Ebben az esetben értékelheti úgy a bíróság, hogy a hatóság mulasztása súlyánál fogva, összességében a tisztességes hatósági eljáráshoz való jogot sértette, amely a közigazgatási eljárás megismétléséhez kell vezessen. A perbeli esetekben ezt a Kúria nem tudta megállapítani (a Kúria Kfv.IV.35.049/2015/7. és Kfv.IV.37.197/2015/5. számú ítélete).

A harmadik ügyben a Kúria egy kártérítési kereset alapján eljárva a jogerős ítéletet hatályában fenntartó ítéletet hozott. A jogerős ítéletben kifejtett álláspont szerint az alperesi rendőrfőkapitányság kártérítési felelőssége nem volt megállapítható, ahogyan az sem, hogy az alperes valamilyen értékelhető módon a felpereseknek a tisztességes eljáráshoz fűződő alkotmányos alapjogát megsértette volna, ezért a kereset jogalap hiányában került elutasításra.

A Kúria megítélése szerint az alperes terhére a kifogás tárgyává tett magatartásban a kártérítési felelősséget megalapozó felrőhatóságot megállapítani nem lehetett. A végrehajtó értesítésére az alperes alkalmazottai a helyszínen megjelentek, erről ugyan ott jegyzőkönyvet nem vettek fel, az azonban, hogy a helyszínen tapasztaltak alapján feltétlenül büntetőeljárást kellett volna kezdeményezni, nem volt megállapítható. Amennyiben úgy értékelték, hogy zártörés hiányában bűncselekmény nem állapítható meg, ez nem volt kirívóan okszerűtlen következtetés, mert az épület felperesek ingóságait tároló helyiségeinek ajtaján a zár nem volt feltörve. Utóbb pedig a felperesek feljelentései alapján az alperes eljárt, határozatokat hozott. A felperesek éltek a jogorvoslati jogukkal, az ügyészség a panaszukat elutasította. Ehhez képest az, hogy az alperes a felperesek feljelentésére nem járt el, nem róható a terhére. Nem állapítható meg semmilyen olyan mulasztás vagy tevékenység, amely alapján az lenne megállapítható, hogy az alperes a felperesek tisztességes eljáráshoz fűződő jogát megsértette volna. Nincs tehát olyan, az alperes terhére megállapítható jogellenes, felrőható magatartás, amely megalapozná a felperesek nemvagyoni kárigényét. Ezért jogszabálysértés nélkül utasította el a jogerős ítélet a keresetet (a Kúria Pfv.IV.20.675/2015/6. számú ítélete).

A tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot [az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdése] érintően a Kúria két ügyben járt el.

Az első ügyben a Kúria egy kártérítési kereset kapcsán vizsgálódott. A felperes felülvizsgálati kérelmében többek között arra hivatkozott, hogy a másodfokon eljárt Debreceni Ítéltábla semmilyen jogcímen nem rendelkezett illetékességgel az adott jogvita elbírálására, ezért a felperes véleménye szerint sérült az Alaptörvényben biztosított tisztességes eljáráshoz való joga, ugyanis elvonták a törvényes bírójától. A felperes lényegében azt sérelmezte, hogy úgy járt el a Debreceni Ítéltábla másodfokon, hogy Fővárosi Ítéltáblaként a Debreceni Ítéltábla bírói alkották a másodfokú tanácsot.

A Kúria emlékeztetett arra, hogy az Országos Bírósági Hivatal elnökének volt olyan hatásköre, hogy bizonyos feltételek megléte esetén ugyan, de bármely ügy elbírálására

hatáskörrel rendelkező, de más bíróságot jelöljön ki. Ezt az utóbbit az Alkotmánybíróság a 45/2012. (XII. 29.) AB határozattal a kihirdetésre visszamenőlegesen megsemmisítette, míg a 36/2013. (XII. 5.) AB határozat megállapította az ügyáthelyezést lehetővé tevő vonatkozó törvényi rendelkezések alaptörvényellenességét. Ugyanakkor a jelenleg hatályos rendelkezések – a bíróság kijelölése helyett – a bíró más szolgálati helyre való kirendelésének lehetőségét biztosítják az Országos Bírósági Hivatal elnöke számára. A Kúria a perbeli esetben megállapította, hogy az Országos Bírósági Hivatal elnöke jogszabályban biztosított jogköre folytán a Debreceni Ítéltábla bírót a Fővárosi Ítéltáblához rendelte ki más szolgálati helyen való munkavégzésre. Ezzel semmiféle jogszabály nem sérült, és azzal, hogy a Debreceni Ítéltábla bírái az adott perben a Fővárosi Ítéltábla törvényes másodfokú bíráiként dolgoztak, nem sértették meg a felperes tisztességes eljáráshoz való jogát (a Kúria Pfv.III.20.289/2015/4. számú ítélete).

A második ügyben a Kúria egy ingó dolog kiadása iránti per keretében tett hasonló megállapításokat. A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartó ítélete indoklásában kifejtette, hogy a felperes a jogszabályi előírások megsértését abban látta, hogy a fellebbezését kirendelt bírák bírálták el. A felperes által felhívott jogszabályi előírások mellett ugyanakkor a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (Bsz.) 76. § (5) bekezdésének h) pontja akként rendelkezik, hogy az Országos Bírósági Hivatal elnöke a személyzeti kérdésekkel kapcsolatos feladatkörében dönt a bíró más szolgálati helyre történő kirendeléséről, ha a kirendelés nem a törvényszék és az illetékességi területén működő közigazgatási és munkaügyi bíróság, illetve járásbíróság között vagy a törvényszék illetékességi területén működő járásbíróságok között, vagy a törvényszék illetékességi területén működő közigazgatási és munkaügyi bíróság és a járásbíróságok között történik. A bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény (Bjt.) 31. § (1) bekezdése szerint a bíró kirendelésére a törvényszék elnöke jogosult, ha arra a törvényszék és a járásbíróság, a törvényszék és a közigazgatási és munkaügyi bíróság között, továbbá ha a törvényszék területén működő járásbíróságok, vagy a törvényszék területén működő járásbíróság és a közigazgatási és munkaügyi bíróság között kerül sor. Egyéb esetben a kirendelésre az Országos Bírósági Hivatal elnöke jogosult. E § (2) bekezdése értelmében bírót a bíróságok közötti ügyteher egyenletes elosztásának biztosítása vagy szakmai fejlődésének elősegítése érdekében más szolgálati helyre lehet kirendelni.

Az Országos Bírósági Hivatal elnöke 59/2014. (II. 11.) OBHE számú határozatával a Bsz. 76. § (5) bekezdésének h) pontja, valamint a Bjt. 31. § (1) bekezdése alapján – hozzájárulásukkal – a perbeli időszakra a Fővárosi Ítéltáblára kirendelte eredeti beosztásukból eredő ítélkezési tevékenységük megtartása mellett másokkal együtt a jelen ügyben másodfokon eljáró bírói tanács tagjait. Az Országos Bírósági Hivatal elnöke törvényi felhatalmazás alapján rendelte ki a Debreceni Ítéltábla bírót a Fővárosi Ítéltáblára, akik a kirendelés tartama alatt és a kirendeléssel érintett ügyekben a Fővárosi Ítéltábla bíráiként jártak el, így nem sérültek a felperes által felhívott jogszabályi rendelkezések, többek között a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot rögzítő alaptörvényi passzus (a Kúria Pfv.V.20.414/2015/4. számú ítélete).

A *védelemhez való jog* [az Alaptörvény XXVIII. cikkének (3) bekezdése] kérdésével a Kúria egy zsarolás büntette miatt indult büntetőügyben foglalkozott.

A Kúria a terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva arra a következtetésre jutott, hogy ugyan az Alaptörvény XXVIII. cikkének (3) bekezdése szerint a büntetőeljárás alá vont személyeket az eljárás minden szakaszában valóban megilleti a védelem joga, ez azonban nem sérül abban az esetben, ha a másodfokú bíróság a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (Be.) 362. § (3) bekezdése szerint eljárva úgy tartja meg a terhelt távollétében a nyilvános ülést, hogy a terhelt egyébként bejelentette, hogy azon részt kíván venni. A védelemhez való jog az ellenérdekű fél előadásaira és indítványaira közvetlen reagálást, a személyes jelenlétében megnyilvánuló meggyőző erőt biztosító tárgyalási részvétel útján való hatékony gyakorlást biztosítja. Ez elsődlegesen a tárgyalásra vonatkozik. A védelemhez való jog mint alapvető jog a büntetőügyek másodfokú bíróság által történő elbírálása során is érvényes. E rendelkezések alól egyértelmű kivételt tartalmaz a Be. 362. § (3) bekezdése, amelyre figyelemmel a másodfokú bíróság eldöntheti, hogy a szabályszerűen megidézett terhelt távollétében tartja meg az eljárási cselekményt. A védelem által hivatkozott döntésekből és a törvény helyes értelmezéséből egyértelműen levezethető, hogy másodfokú nyilvános ülés esetében kizárólag a fogva lévő terheltnek van lehetősége dönteni arról, hogy a nyilvános ülésre történő előállítását nem kéri. Amennyiben a terhelt szabadlábban védekezik, azonban szabályszerű idézésre a nyilvános ülésen nem jelenik meg, már nincs joga arra, hogy a nyilvános ülés elhalasztását vagy elnapolását kényszerítse ki. Mindebből következően, a szabályszerűen megidézett vádlott távollétében a másodfokú eljárásban a nyilvános ülés megtartható, szemben a másodfokú tárgyalásra és a harmadfokú nyilvános ülésre vonatkozó szigorúbb szabályozással (a Kúria Bfv.I.1197/2015/6. számú végzése).

A *jogorvoslathoz való jog* [az Alaptörvény XXVIII. cikkének (7) bekezdése] tartalmát a Kúria egy közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata során elemezte.

A Kúria határozatának indoklásában kiemelte, hogy a felperes felülvizsgálati kérelmében arra hivatkozott, hogy a támadott bírósági döntés sérti az Alaptörvény XXVIII. cikkének (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való jogot, valamint a kereseti kérelemhez kötöttség polgári perrendtartásbeli szabályát. A Kúria megítélése szerint bár a jogorvoslathoz való jog sérelme nem volt megállapítható, hiszen a kúriai felülvizsgálat mint rendkívüli jogorvoslat lehetőséget biztosít a jogsértés kiküszöbölésére, de az megállapítható, hogy a felperes keresetében nem kérte annak vizsgálatát, amire végül is a bíróság a döntését alapította, és a bírósági döntésben foglaltak figyelembevételére a hatósági eljárás során sem merült fel. Ekképpen a jogerős bírósági döntés mintegy meglepetésitétként érte a felperest, az ezzel kapcsolatos érveléssel szemben sem a hatósági eljárásban, sem a bírósági eljárásban nem tudta kifejteni érveit, amely tény eljárási jogait érinti. A fentiek alapján a Kúria a jogerős ítéletet és az alperes határozatát az elsőfokú határozatra is kiterjedően hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú közigazgatási szervet új eljárásra kötelezte (a Kúria Kfv.IV.35.046/2015/5. számú ítélete).